

Svend Høgsbro: Da der er et enkelt Punkt i de foreliggende Ændringsforslag og ganske vist — det mener jeg ogsaa ligesom det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds (Klein) — det vigtigste af dem alle, hvor jeg ikke har kunnet følge mine sædvanlige Meningsfæller, føler jeg mig forpligtet til at sige nogle Ord om mine Grunde dertil, som jeg i Betænkningen har forbeholdt mig at udvikle mundtlig. — Den Ændring, man her foreslaar i § 1 i det foreliggende, fra Lands-tinget kommende, Forslag, gaar jo kun ud paa i Formen i alt Fald at indskyde Begrebet „tvingende Magt (vis major)“. Jeg vil paa Forhaand kunne faa Medhold hos de fleste Medlemmer af dette Ting deri, at man ikke uden, om jeg saa maa sige, „tvingende Magt“ skal indskyde et Begreb som dette i en i Forvejen klar og forstaaelig Lovbestemmelse. Der er vel uden for Juristernes Kreds meget faa, der forstaa dette Udtryk vis major og paa Stedet kunne give en klar Fortolkning deraf, selv for Juristernes Vedkommende kan det være vanskeligt nok, og jeg ser ikke, at det bliver synderligt mere forstaaeligt ved denne Oversættelse til en Slags Dansk i Ordene „tvingende Magt“. Det er ganske vist danske Ord; men nogen sikker og klar Forstaaelse forbinder man vist vanskeligt dermed. Under disse Omstændigheder maa der altsaa efter min Mening særlige Grunde til for at indskyde disse baade for Jurister og Lægmand dunkle Ord i en i Forvejen klar Lovbestemmelse. Det er desuagtet det, som de 7 Medlemmer af Udvalget — ja, hvis vi tage det ærede Medlem for Aarhus Amts 3dje Valgkreds (H. Jensen), som dog kun subsidiært tiltræder Forslaget, med, bliver det jo 8 — foreslaa at indskyde. Og lad os da se, hvad det er for Grunde, de anføre for det. Ser man hen til Betænkningen, anfører den kun *én* Grund, og det er den, at man derved bringer Bestemmelsen i denne Lov i Overensstemmelse med Bestemmelsen om Erstatningsansvaret i Takstloven af 1896. Den Tanke, at der bør være Overensstemmelse mellem disse to Love paa dette Punkt, udtrykkes i meget stærke Udtryk. Det hedder paa et Sted i Betænkningen, at det „selvfølgelig er af den største Vigtighed“, og det hedder senere, at det er „ganske nødvendigt“. Jeg deler ikke denne Anskuelse, jeg mener, hverken at det er selvfølgelig eller ganske nødvendigt. Der har været særlige Grunde til Stede — det er oplyst for os — til at man satte det ind i Takstloven, det var nemlig særlig inter-

nationale Hensyn, men disse ere ikke til Stede her, her staa vi derfor frit, og der kommer altsaa det andet Spørgsmaal frem, om vi bør indføre dette uklare Udtryk, naar vi ikke ere nødtte til det. Naa, det kan der jo være forskellige Meninger om, det lader jeg staa ved sit Værd. Hovedsagen er, at jeg ikke skønner, at man naar denne sin Hensigt ved denne Ændring. Jeg maa nemlig være enig med det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds (Klein) i, at saaledes som Forslaget foreligger her med den Forbindelse, hvori man har sat Begrebet vis major med de efterfølgende Linier, maa det nødvendig føre til, at man tvinges til en vis bestemt Forstaaelse af Begrebet „tvingende Magt“, nemlig den, der staa i de efterfølgende Linier. De indeholde, hvad vi Jurister kalde en autentisk Fortolkning af Begrebet vis major. Det er heller ikke saa urimeligt, for det nærmer derved Fortolkningen her af dette Begreb til det, der vistnok er den almindelige Forstaaelse i den danske, juridiske Verden. Men saa er man jo slet ikke sikker paa, at denne Forstaaelse er den samme, som vil blive gjort gældende over for Takstloven. Der staaer nemlig Begrebet „tvingende Magt“ (vis major) ganske frit, løst, for sig selv. Over for den Bestemmelse have altsaa Domstolene fri Hænder, de kunne lægge alle de Betydninger, som Videnskaben har fundet, ind i dette Udtryk og handle derefter. De kunne f. Eks. ogsaa gøre den Forstaaelse af Begrebet vis major gældende, som den ærede Ordfører i Dag har gjort gældende, og som jeg siden skal komme nærmere til — men som ikke svarer til den, der staaer her i Slutningen af Ændringsforslaget — den altsaa, at vis major kun er de overordentlige Tildragelser, Naturbegivenheder eller deslige, og at Statsbanerne med andre Ord ere ansvarlige for alt, hvad der ikke skyldes saadanne overordentlige Tildragelser. Denne Forstaaelse kunne Domstolene komme til ved Fortolkningen af Takstloven, men den kunne de ikke komme til, saadan som det her staaer, ved Fortolkning af denne Bestemmelse, idet Begrebet her er gjort til Genstand for en autentisk Fortolkning. Og jeg har heller ikke været klogere, end at det, man vilde, netop var, at man over for Indvendinger om det uklare i Begrebet, vilde sætte en Fortolkning, under Henvisning til hvilken man da kunde afvise Indvendingerne. — Altsaa, jeg tillægger ikke det, at der bliver Overensstemmelse tilvejebragt mellem Takstloven og denne Lov, nogen afgørende Be-